

Pinksterbruidjes, een traditie waar je meer mee zou kunnen doen!

Annemarie Haak-Beune

“Rosa, Rosa, bloemen op je hoed, alle mooie meisjes zijn zo goed!”

In een grote kring staan we op het grasveldje van speeltuin “Over het Spoor”. Op de maat van de muziek worden de benen gekruist. Jansje Ketelaar kijkt met een strenge blik de groep rond en geeft hier en daar aanwijzingen. “Laat horen dat je kunt zingen en let op dat het wel gelijk gaat, anders is het geen gezicht!” Er wordt geoefend voor de Pinksterbruidjes. Iedereen doet goed zijn best, want alleen dan maak je kans om Rosa te worden, het meisje dat in de kring mag dansen. Stuk voor stuk dromen we daarvan. Je mag dan een mooie jurk gaan passen bij Zus Bosscha aan de Deldensestraat.

De speeltuin wordt beheerd door een bestuur, dat tevens nog tal van andere activiteiten ontplooit. De Pinksterbruidjes zijn daar een onderdeel van. Zo doen we verder regelmatig mee aan optochten tijdens Koninginnedag en worden er zelfs toneelstukken ingestudeerd en opgevoerd in café Van der Laan aan de Prins Bernhardlaan. De kleding wordt allemaal in eigen beheer gemaakt. Stuwende krachten hierachter zijn onder meer mevrouw Roelofs van de Wilhelminastraat en de families Ketelaar en Bosscha van de Deldensestraat. Het zijn allemaal prachtige kostuums en de jurk van Rosa is in mijn herinnering werkelijk een juweeltje. Tijdens de loting wordt beslist dat Hendrike te Pas Rosa mag zijn en dat ik samen met nog een meisje de bloemenboog vast mag houden. De andere meisjes krijgen een lint. Er kunnen twee groepen gevormd worden en iedereen wordt geacht in een wit jurkje op tijd aanwezig te zijn. De avond voor Pinksteren draait mijn moeder een aantal smalle lapjes in mijn lange haren zodat er mooie pijpenkrullen worden gevormd. Dit moet heel stevig gebeuren en soms heb ik het idee dat mijn gezicht er zelfs een beetje scheef van trekt. Moeder heeft een mooi wit nylonjurkje gemaakt met een wijde petticoat eronder. Witte kanten handschoentjes liggen klaar, samen met een bloemenkrans voor in het haar. De zwarte lakschoenen worden gepoetst met een druppeltje

slaolie, want ze moeten wel glimmen!! Trots lopen we de volgende morgen met onze groep naar het Dorsetplein.

Deze herinnering uit 1963 staat vast in mijn geheugen. Wat waren we mooi en wat waren we trots! Zolang ik me kan heugen, dansten elk jaar de Pinksterbruidjes en elk jaar werd er geoefend. Vanuit verschillende wijken trokken de bruidjes naar het centrum. Volgens de Folkloregroep is Borne één van de weinige plaatsen waar dit nog steeds gebeurt. Of er regels bestaan over hoe het precies moet gaan is niet duidelijk. “Ik kan me uit mijn jeugd herinneren, dat we met z’n allen margrieten en madeliefjes gingen plukken om daar een kroontje van te vlechten. Als we dat klaar hadden trokken we met de groep langs de deuren”, vertelt Nell Rientjes. “We droegen allemaal wel witte jurkjes. De meesten van ons hadden bij de Eerste Heilige Communie een mooie witte jurk aan en zolang die nog paste, deed je mee. Meestal was dat zo’n jaar of drie. Ik kan me niet herinneren dat we samen naar het Dorsetplein gingen”. Nell heeft jaren het secretariaat van de Folkloregroep beheerd en heeft er mede voor gezorgd dat deze traditie nieuw leven in geblazen werd. Tussen de jaren zestig en zeventig dreigden de Pinksterbruidjes te verdwijnen. Er was geen animo voor de organisatie. Het is onder meer aan de heren Hennie Egberink en Hans Leuverink te danken, dat dit niet gebeurde. Zij trommelden in die tijd wat kinderen uit de buurt op om weer te gaan dansen. “Dat was de eerste aanzet. Toen de Folkloregroep officieel opgericht werd, zijn we verder gegaan”, vervolgt Nell. Samen met Katrien ter Hennepe ging ze de scholen langs om kinderen te enthousiasmeren. In samenwerking met scouting St. Martina werden de dansjes ingestudeerd op de blokhuut aan de Esstraat. De muziekvereniging St. Gregorius uit Hertme werd gevraagd om het geheel muzikaal te omlijsten. “In eerste instantie konden de meisjes gewoon hun eigen kleren dragen, dit werd uiteraard een bont spektakel, maar we waren allang blij dat we weer een begin hadden”. De groepen kwamen samen op het oude Dorsetplein waar gedanst werd rondom een hoge mast. Voor het maken van de bloemenkroon stroopten de dames de bloemisten af om bloemen te verzamelen die toch niet meer verkocht konden worden. Soms werden zelfs de vazen thuis geplunderd om de kroon vol te krijgen. Niets was te

Annemarie Beune, rechts op de foto, houdt de boog vast.

gek. Leden van de Folkloregroep hielpen mee en hingen de kroon op het plein op.

De kleding van deze Pinksterbruidjes is door een groep enthousiaste vrouwen gemaakt.

De vrouwen wilden echter het wit van vroeger ook weer terug en vervolgens werd besloten om zelf witte wikkelrokjes te maken gecombineerd met witte t-shirts. Voor de Rosa werd een langere rok gemaakt en een speciale kraag die over het shirt gedragen kon worden. "Met een groep vrouwen zaten we thuis te naaien, zelfs mevrouw Vunderink (echtgenote van de burgemeester) hielp mee! Deze kleding hielden we in eigen beheer en werd nadien allemaal weer gewassen en gestreken. Een hele klus, maar we hadden er plezier in, vooral omdat er elk jaar meer meisjes mee deden. We hebben zelfs een jaar gehad met 160 bruidjes, dat was echt het hoogtepunt!"

Over de oorsprong van dit gebeuren bestaan meerdere lezingen. Zo zou het een herinnering kunnen zijn aan de Germaanse Lente- en vruchtbaarheidsfeesten. Dit laatste zou nog weer te herleiden zijn aan de uitgeblazen eieren in de Pinksterkroon. Eieren zijn immers het symbool van nieuw leven. Tevens zou het dansen te maken kunnen hebben met het verdrijven van demonen, die kou en narigheid brachten of het vieren van de overwinning op de duisternis van de donkere winterse dagen. Een andere verklaring zou het afsmecken van goed weer kunnen zijn voor de rogge die meestal rond Pinksteren in bloei staat. De kerk herdenkt met Pinksteren de neerdaling van de Heilige Geest. Hoe het ook zij, de traditie is in ere hersteld. Borne is bekend om de Pinksterbruidjes. Dat bleek onder meer uit een aanvraag van RTV Oost, die de bruidjes graag in de serie Van Jonge Leu en Oale Grond wilde opnemen. Mijn dochter Marjol was

destijds leidster bij scouting St. Martina en werd uitgenodigd op de set in Denekamp. 'Het was bloedheet die dag, we hadden een groep van 27 bruidjes en het was echt afzien. Gelukkig kregen we na afloop veel complimentjes, dat maakte erg veel goed. Vooral van de cameraploeg, want die hadden zoiets nog nooit gezien. Ze waren duidelijk onder de indruk. Dat maakt zo'n optreden extra leuk", vertelde ze na afloop. Als klein meisje was ze zelf Pinksterbruidje.

Nu ligt het aantal bruidjes meestal rond de honderd. De meesten hebben een eigen witte jurk. Er kunnen zo'n negen of tien groepen gevormd worden, die vanuit de verschillende wijken naar het dorp trekken. Al zingend lopen de groepen naar het centrum, terwijl ze onderweg bij huizen aanbellen en hun dansje laten zien. Het "Daar komen de mooie Pinksterbruidjes aan" klinkt uit alle hoeken. Op het Rheineplein komen de groepen rond één uur 's middags samen voor de gezamenlijke dans. Nog altijd is de muziekvereniging St. Gregorius present om de bruidjes te begeleiden en het publiek te amuseren. Ik ga elk jaar even kijken en voel weer diezelfde trots in me opkomen als toen in 1960. Die mooie jurkjes, die stralende gezichtjes; de bruidjes dansen weer alsof ze nooit zijn weg geweest "Vanaf vijf jaar kunnen de meisjes meedoen. De oudste kinderen komen in aanmerking voor de rol van Rosa", besluit Nell, die haar taak heeft overgedragen aan een opvolger. Tijdens de laatste afsluitende ronde mogen kinderen uit het publiek ook meedansen. Een opwarmertje voor het jaar erop.

Pinksterbruidjes dansen op het Dorsetplein in 2002

De traditie van de Pinksterbruidjes is het waard om bewaard te blijven. Eigenlijk zou je er veel meer mee kunnen doen. Het gebeuren zou een kenmerk van Borne moeten zijn. Zo van: "Borne? Pinksterbruidjes!" Misschien is het een idee om deze traditie te koppelen aan Borne op z'n best. Een vaste dag in het jaar waarop Borne alles laat zien wat het in huis heeft!